

Фонд стандартів Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка на допомогу бібліотечним працівникам

Фонд стандартів, зосереджений у відділі науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів (ВІП), налічує понад 35 тис. примірників нормативних документів. Звернення до фонду стандартів у виробничих, науково-дослідних, навчальних цілях є традиційним, адже ці документи здатні розкрити як вузькі теми, безпосередньо пов'язані з конкретною практичною діяльністю, так і міжгалузеві. Розвинений довідково-пошуковий апарат до фонду має в своєму складі систему бібліотечних каталогів і картотек, традиційних, електронних та офіційні видання «Каталог нормативних документів» та покажчики «Міждержавні стандарти», «Стандарти Міжнародної організації зі стандартизації». Систему бібліотечних каталогів складається з нумераційного каталогу нормативно-технічних і технічних документів (НТ і ТД), алфавітного каталогу НТ і ТД, допоміжного алфавітно-предметного покажчика до нумераційного каталогу НТ і ТД, картотеки документів з науково-технічної інформації та бібліотечної справи, алфавітної картотеки збірників нормативно-технічних документів, картотеки стандартів, що втратили чинність. Наявність багатоаспектного довідково-пошукового апарату надає можливість проведення різних видів пошуку: нумераційного, тематичного, систематичного, предметного.

Користувачам ХДНБ імені В. Г. Короленка надаються відомості про документи фонду стандартів (наявність, перевірка чинності документів в Україні, у разі заміни надання відомостей про те, який документ прийнято на заміну, перевірка наявності в стандарті змін та поправок, які надаються в щомісячному інформаційному покажчику «Стандарти» ІПС), бібліографічні та фактографічні довідки на основі документів зі стандартизації, довідки на основі офіційного видання «Каталог нормативних документів».

У ВІП користувачам пропонується база даних «Система стандартів з інформації, бібліотечної і видавничої справи» (СІБВС) і ЕК «Стандарти», що формується за допомогою пакета прикладних програм ІРБІС. База даних містить відомості про всі види наявних у відділі нормативних документів, що стосуються бібліотечної справи. Це національні стандарти України (ДСТУ, ДСТУ ГОСТ, ДСТУ ISO, ДСТУ ІЕС, ДСТУ EN), республіканські стандарти колишньої УРСР (РСТ УРСР), міждержавні стандарти (ГОСТ), національні класифікатори (ДК), керівні нормативні документи зі стандартизації тощо.

Усі міждержавні нормативні документи, затверджені до 1992 р., чинні в Україні, крім стандартів, чинність яких скасовано наказами центрального

органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері стандартизації, та з 5 січня 2015 р. наказами Національного органу стандартизації ДП «УкрНДНЦ» (інформаційний покажчик «Стандарти», 2015, № 11).

Нумерація міждержавних стандартів системи СІБВС починається з цифри «7» з крапкою після неї, а національні стандарти України не мають єдиної нумерації та єдиної назви системи. Сферою інформації і бібліотечної діяльності в Україні опікується Технічний комітет стандартизації ТК 144 «Інформація і документація». До бази даних увійшли стандарти не тільки СІБВС, а й «Система оброблення інформації», «Інформаційні технології», «Інформація і документація», «Національна стандартизація», «Державна уніфікована система», «Репрографія», «Система управління якістю», «Страховий фонд документації». У базі даних можна здійснювати пошук за ключовими словами (БД має великий набір ключових слів), за назвою документа, видом/типом документа, характером документа, предметними рубриками тощо. Сьогодні БД «СІБВС» є частиною БД «Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство».

Головною умовою ефективного використання фондів НД є підтримання його в актуальному стані, що досягається постійним відслідковуванням за офіційними джерелами інформації відомостей про прийняття нових НД, скасування стандартів, прийняття змін та поправок до чинних нормативних документів, що зберігаються у фонді бібліотеки. У відділі дотримується регламентований комплекс вимог до офіційного корегування стандартів протягом терміну їх чинності. Відповідно до інформаційного покажчика «Стандарти», що видається Українським науково-дослідним і навчальним центром проблем стандартизації, сертифікації та якості, працівники відділу вносять до нумераційного каталогу та фонду НТД відомості про зміни, поправки, скасування документів, терміни чинності. У такий спосіб фонд підтримується в актуальному стані.